

KVALITETSDEKLARATION

Anmälda brott

Ämnesområde

Rättsväsendet

Statistikområde

Brott

Produktkod

RV0102

Referenstid

2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	9
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	10
4 Tillgänglighet och tydlighet	10
4.1 Tillgång till statistiken	10
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	10
4.3 Presentation	10
4.4 Dokumentation	10
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	10
5.1 Jämförbarhet över tid	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	11
5.3 Sam användbarhet i övrigt	11
5.4 Numerisk överensstämmelse	12
Allmänna uppgifter	12
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	12
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	12
C Bevarande och gallring	12
D Uppgiftsskyldighet	12
E EU-reglering och internationell rapportering	13
F Historik	13
G Kontaktuppgifter	13
Bilaga 1	14
Påverkan av stora ärenden samt tekniska, juridiska och metodmässiga förändringar	14

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som anmälts som brott hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

De mest centrala användarna är: Justitiedepartementet; Riksrevisionen; Statskontoret och Riksdagens utredningstjänst; statliga myndigheter främst inom rättsväsendet; utbildningsväsendet; Eurostat, FN och andra internationella organ; kommunerna samt massmedier och allmänheten.

Statistiken används i huvudsak som underlag för forskning och utredning, granskning, uppföljning, analys och planering, samt för allmän information. Vidare används statistiken för rapportering på internationell nivå till bl.a. EU:s statistiska organ Eurostat.

1.2 Statistikens innehåll

Den statistiska målstorheten som skattas är antalet anmälda brott.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen för statistiken över anmälda brott utgörs av samtliga händelser som anmälts och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos de brottsutredande myndigheterna.

Intressepopulationen utgörs av inflödet av brott som har kommit till någon av de brottsutredande myndigheternas kännedom, oavsett om brotten har registrerats med en brottsidentitet i ärendehanteringssystemen eller ej. Det innebär att intressepopulationen kan omfatta brott som inte omfattas av målpopulationen i de fall de inte har registrerats i ärendehanteringssystemen med en unik brottsidentitet, men också att alla brott i målpopulationen inte fångas upp. Bedömningen är att skillnaden mellan intressepopulationen och målpopulationen är mycket liten. En viss undertäckning finns i intressepopulationen. Det gäller framförallt när det gäller brotten från Tullverket, eftersom hela intressepopulationen inte fångas upp i målpopulationen, se vidare under kapitel 2 Tillförlitlighet.

Målobjekt är anmälda brott. Observationsobjekten utgörs av poster från ärendehanteringssystemen, där varje post motsvarar ett brott. Observationsobjekt gällande brott som registrerats av Tullverket (i huvudsak av smugglingsbrott) utgörs av poster från ärendehanteringssystemen, där varje post motsvarar en brottsmisstanke.

1.2.2 Variabler

Nedan redovisas målvariablerna för statistiken över anmälda brott. Motsvarande observationsvariabler definieras utifrån uppgifter från polisens samt åklagarens och ekobrottsmyndighetens ärendehanteringssystem. Även

om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om informationen om brott var korrekt registrerade, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

De huvudsakliga *målvariablerna* är

- Brotstyp
- Månad
- Region
- Kommun
- Stadsdel

Brotstyp, är den typ av brott som har anmälts. Observationsvariabeln är den senast registrerade brottskoden.

Månad, avser det datum som ärendet registrerades. Observationsvariabeln är registreringsdatum i ärendet, brottets registreringsdatum härleds från ärendets registreringsdatum.

Region, avser den region där den handläggande enhet som senast har hanterat brottet är placerad. Observationsvariabeln är enhetskod för utredande enhet.

Kommun, avser den registrerade kommunen för brottsplats. Observationsvariabeln är den registrerade kommunkoden.

Stadsdel, avser den registrerade stadsdelen brottsplats. Observationsvariabeln är stadsdelskod som härleds från områdeskoderna för brottets geografiska brottsplats.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är totalt antal och delsummor, samt antal brott per 100 000 invånare och jämförelser med föregående period. Vid jämförelser med föregående period redovisas förändring i antal och procent. Antal anmälda brott per 100 000 invånare beräknas genom antal anmälda brott * 100 000 / medelfolkmängden. Medelfolkmängden är genomsnittet av folkmängden vid årets början och vid årets slut.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken över anmälda brott redovisas grupperat enligt nedan:

Brottskategorier, de anmälda brotten redovisas i en grövre indelning som omfattar sju breda kategorier av brott inom dessa redovisas också några enskilda brottstyper som anses vara av särskilt samhällsintresse att följa upp. De sju förutbestämda brottskategorierna är:

- Brottsbalken 3–7 kap. Brott mot person
- Brottsbalken 8 kap. Stöld och tillgreppsbrott
- Brottsbalken 9 kap. Bedrägeribrott
- Brottsbalken 12 kap. Skadegörelsebrott
- Brott mot trafikbrottslagen

- Brott mot narkotikastrafflagen
- Övriga brott

Brottstyper, i tabellerna redovisas de anmälda brotten enligt två förbestämda brottskataloger med olika detaljeringsgrad (stora och lilla brottskatalogen). Katalogerna utgör olika detaljeringsgrader av brottskoderna och därmed olika detaljeringsgrader av brott enligt brottsbalken och vissa centrala specialstraffrättsliga författningar.

Region, statistiken redovisas efter 7 polisregioner, vilka bestäms utifrån den handläggande enhet som senast har hanterat brottet. I de fall Nationella operativa avdelningen (NOA) eller annan nationell funktion är handläggande enhet redovisas brotten under polisregion Stockholm.

Kommun, statistiken redovisas efter 290 kommuner.

Stadsområden, för Stockholms kommun redovisas statistiken efter 13 stadsområden, för Göteborgs kommun efter 4 stadsområden och för Malmö kommun efter 5 stadsområden.

1.2.5 Referenstider

Slutlig statistik över anmälda brott redovisas helårsvis. Referenstiden är 1 januari – 31 december.

Referenstiden avser tidpunkten för registrering av ärendet som brottet hör till.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken baseras på uppgifter som registreras i polisens, tullverkets och åklagarens ärendehanteringssystem. När ett brott exempelvis kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som registreras i polisens ärendehanteringssystemet Durtvå och sedan levereras till Brå. Motsvarande gäller från Åklagarmyndighets och Tullverket ärendesystem. Även Kustbevakningen, Ekobrottsmyndigheten och Säkerhetspolisen kan registrera brott som anmäls i ovan nämnda ärendehanteringssystem. För brott som registreras av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skälig misstänkt person. Brott utan skälig misstänkt person som tullen handlägger kommer således inte med i statistiken.

Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik. Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas.

På total nivå anses tillförlitligheten vara god och återspeglar väl vilka händelser som registrerats som brott, men osäkerhet förekommer för mer detaljerade nivåer.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken över anmälda brott är en totalundersökning som bygger på administrativ data i externa system. I statistiken förekommer främst mät- och

bearbetningsfel i varierande utsträckning, partiellt bortfall, samt i liten utsträckning täckningsfel. Urvalsfel är inte relevanta för produkten.

Den enskilt främsta källan till osäkerhet är brister i registreringen av ett brott. Här finns vissa problem med t.ex. angivande av rätt brottskod samt det korrekta antalet brott. Brottskodstillämpningen och tillämpningen av antalsräkning av brott är troligtvis de två största felkällorna. Det har visat sig i studier av tillämpningen av brottskoder hos de registrerande myndigheterna att det på den mer detaljerade nivån finns tolknings- och gränsdragningsproblem som leder till felkodningar. Emellertid råder det enligt samma studier en hög tillförlitlighet för övergripande kategorier av brott, t.ex. misshandel, bedrägeri, skadegörelse etc.

Det kan också uppstå fel i hanteringen av uppgifterna i överföringar från uppgiftslämnarna till Brå, och även i hanteringen av uppgifterna hos Brå. Det är dock mycket sällsynt att sådana problem påverkar statistikens innehåll annat än i marginell omfattning. I det sista steget, när statistiktabeller tas fram och publiceras, så finns potentiella felkällor med utformandet av tabellerna, manuella justeringar av layout, etc. Även dessa fel är sällsynta.

2.2.1 Urval

Statistiken över anmälda brott är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsosäkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulation för statistiken över anmälda brott är samtliga brott som anmälts och registrerats som brott hos de brottsutredande myndigheterna och skickats till Brå. Anmälda brott som borde vara registrerade men inte är det eller av andra skäl inte fångas upp i statistiken orsakar undertäckning, medan anmälda brott som är registrerade flera gånger orsakar övertäckning.

Det finns framförallt en viss undertäckning i statistiken över anmälda brott. Undertäckningen kan uppstå på olika sätt och kan vara enklare eller svårare att mäta. En av de kända orsakerna till undertäckning omfattar de brott som upptäcks och registreras på ursprungsärendet efter det att statistiken för aktuell redovisningsperiod tagits fram.

Även vissa av brotten som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) omfattas av undertäckning. Det beror på att Brå i dagsläget endast får uppgifter om brotten där det finns en skäligen misstänkt person, vilket orsakar en undertäckning.

Det finns andra förhållanden som kan rendera undertäckning i statistiken, men där omfattningen inte är känd. Undertäckning kan till exempel uppstå om brott som anmälts av olika anledningar inte har registrerats i systemen, till exempel på grund av avvikande rapporteringsrutiner.

Övertäckning kan uppstå om till exempel polisen och åklagaren registrerar samma brott med olika ID. Att samma brott registreras med olika ID kan ske på grund av problem i den tekniska kommunikationen mellan åklagare och polis. I vissa fall kan felkällan kontrolleras och åtgärdas. Övertäckning uppstår också om samma brott anmäls flera gånger, av olika anmälare vid

olika tillfällen. Den typen av felkälla är mycket svår att kontrollera och åtgärda.

2.2.3 Mätning

Statistiken bygger på administrativa uppgifter som levereras elektronisk till Brå. Flera av de centrala uppgifterna, exempelvis uppgifter om brott, registreras in med hjälp av bestämda klassifikationssystem. Mätfel uppstår främst i statistiken över anmälda brott om de är felspecificerade vid inmatningen. Mätfelen påverkar främst redovisningen av nivån och fördelningen av brottstyper i statistiken.

För statistiken över anmälda brott är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registreringen av brottskoder genomförde Brå en kvalitetsstudie under 2011.¹ Resultatet visade att omkring 13 procent av brotten är felkodade, vilket är samma nivå som när SCB gjorde en liknande studie av brottskodernas kvalitet på 70-talet. Felkodningen sker dock oftast på den mer detaljerade nivån och påverkar således mest fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori och på den övergripande nivån anses kvaliteten på brottsredovisningen vara god.

Medan det råder en hög tillförlitlighet för övergripande kategorier av brott, t.ex. misshandel, bedrägeri, skadegörelse etc. finns det felkodningar på den mer detaljerade nivån. Till exempel visade studien att samtliga brott som kodats som bedrägeri hade kodats under rätt brottskategori, men att en del av dessa kodats till fel underliggande brottstyp inom kategorin; exempelvis datorbedrägeri, bluffaktura eller bedrägeri med hjälp av internet. Resultaten från analysen visade även på en generell överanvändning av ospecificerade koder, såsom övrigt bedrägeri eller annan stöld, vilket också innebar att specificerade brottskoder var underanvända, t.ex. bedrägeri med hjälp av internet. Återigen är det fördelningen inom de olika brottskategorierna som påverkas av överanvändningen.

Andra områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iakttä försiktighet vid tolkningen av statistiken är vid indelning på olika typer av relationer mellan brottsoffer och förövare (närstående genom par- respektive familjerelationer, andra bekantskaper och obekanta). Även vid tolkning av variabler avseende brottets grovhetgrad (grovt brott eller annat än grovt brott), brottsform (försök eller fullbordat brott) samt huruvida brottet begåtts inomhus eller utomhus. Förekomst av felkodning framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder.

2.2.4 Bortfall

Statistiken är en totalundersökning baserad på registeruppgifter och det förekommer inget objektsbortfall i egentlig mening.

¹ Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken (2011): www.bra.se/brottskodsstudie

Det finns dock brister i observationsvariablerna som kan sägas orsakas av partiellt bortfall i de brottsplatsuppgifter från vilka observationsvariablerna för kommun härleds.

2.2.5 Bearbetning

Dataregistreringen av uppgifterna om anmälda brott sker av de brottsutredande myndigheterna i deras ärendehanteringssystem. Uppgifter från de brottsutredande myndigheterna levereras löpande till Brå enligt en förutbestämd struktur och regler. När uppgifterna levererats till Brå granskas de i de olika skeden av bearbetningar som görs innan de godkänns för inläsning i statistikdatabasen för långtidslagring. Validering mot XML-scheman sker redan vid inläsning av materialet i Brås kontroll-databas.

Därtill genomförs följande typer av kontroller genom olika kontrollprogram

- *Format*, att informationen består av rätt antal tecken och rätt typ av tecken.
- *Relation*, att relationer mellan två eller flera objekt är korrekt.
- *Innehåll*, att information inte saknas, är giltig och rimlig.
- *Flöde*, att information följer kronologisk ordning, även i förhållande till tidigare inkommen information.
- *Basinformation*, att angivna värden stämmer överens med gemensamma strukturer för olika typer av basinformation.
- *Antalskontroller*, att antalet inkomna transaktioner av olika slag är rimligt i förhållande till gränsvärden, för att exempelvis upptäcka om transaktioner saknas.

Materialet bearbetas efter förutbestämda principer och regler. När materialet är färdigbearbetat förs det över till statistikdatabasen för långtidslagring. Denna hantering sker veckovis. En slutlig kontroll av sammansättningen och rimligheten i statistiken görs efter det att statistiktabellerna har framställts.

Basinformation, bland annat i form av befolkningsuppgifter på olika geografiska nivåer, uppdatering av koder klassifikationssystem, läggs in i databasen för långtidslagring. De flesta basinformationsuppgifterna läggs in manuellt vilket innebär en risk för bearbetningsfel. För att minimera risken för fel genomförs bland annat granskning av inmatade uppgifter.

Det finns inga särskilda studier gjorda över eventuella bearbetningsfel i statistiken över anmälda brott.

2.2.6 Modellantaganden

Kommun

För redovisning av kommun används en modell som innebär att, om den registrerade kommunen för det anmälda brottet inte ligger inom den handläggande enhetens geografiska region redovisas brottet under okänd kommun.

Region

Statistiken redovisas efter sju polisregioner, vilka bestäms utifrån den handläggande enhet hos polisen eller hos åklagaren som senast har hanterat brottet. Tullverket är organiserat i fyra utredande enheter tullkriminalenhet

Syd, Väst, Öst och Nord, som inte exakt kan matchas till de sju polisregionerna. Tullkriminalenheterna kopplas till polisregionerna på följande sätt:

- Tullkriminalenhet Syd kopplas till polisregion Syd och överensstämmer geografiskt.
- Tullkriminalenhet Väst kopplas till polisregion Väst och överensstämmer i stort sett geografiskt.
- Tullkriminalenhet Öst kopplas till polisregion Stockholm, men täcker utöver region Stockholm även de geografiska områdena Västmanland, Uppsala, Örebro, Södermanland och Östergötland.
- Tullkriminalenhet Nord kopplas till polisregion Nord, täcker utöver region Nord även de geografiska områdena Gävleborg, Dalarna och Värmland.

Tullverket hanterar i huvudsak brott mot lag (2000:1225) om straff för smuggling.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Preliminär statistik tas fram månadsvis. Den preliminära statistiken skiljer sig till viss del från den slutliga. Det rör sig om i genomsnitt 6 procent färre brott per månad i den preliminära månadsstatistiken jämfört med den slutliga statistiken. För preliminär statistik för första halvåret är det cirka 4 procent färre brott än i den slutliga statistiken. I den preliminära statistiken för helåret redovisas cirka 0,5 procent färre brott än i den slutliga statistiken för helåret.

Denna kvalitetsdeklaration avser den slutliga statistiken, se separat kvalitetsdeklaration för den preliminära statistiken.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Slutlig statistik över anmälda brott publiceras tre månader efter referensperiodens slut. Det betyder att statistik per den 31 december framställs i början av mars året efter referensåret. Att inte statistiken framställs snabbare beror tillkomst av anmälda brott inväntas. En avvägning mellan aktualitet och täckning har lett till beslutet att ta fram statistiken med två månaders eftersläpning.

3.2 Frekvens

Den slutliga statistiken som avser perioden 1 januari till 31 december redovisas årligen.

Statistiken baseras på uppgifter från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket, som uppdateras löpande under året. Rapportering av anmälningsuppgifter till Brå sker varje vardag.

3.3 Punktlighet

Statistik för 2023 publicerades i enlighet med gällande publiceringsplaner. Aktuella publiceringsplaner finns på Brå:s och SCB:s webbplatser.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken över anmälda brott publiceras på Brå:s webbplats, dels på produktsidan, dels i statistikdatabasen. På webbplatsen finns även definitioner samt förklaringar och anvisningar till hur man tolkar statistiken.

I samband med publicering av helårsstatistiken ges ett statistikanslag ut.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Statistik presenterad på annat sätt och efter andra variabler som finns lagrade i databasen kan beställas från Brå med beaktande av statistiksekretessen. Kostnader för detta uppgår till 928 kr (exkl. moms) per arbetstimme för framställning. För ytterligare information kontakta registrator@bra.se.

4.3 Presentation

Statistiken över anmälda brott presenteras i Excel-tabeller. Tabellerna kompletteras med en statistikrapport som ger en sammanfattning av resultaten med beskrivande text, kommentarer och diagram.

Statistiken över anmälda brott presenteras även i en databas i form av tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Dokumentation om statistiken över anmälda brott sker i föreliggande kvalitetsdeklaration samt i olika kvalitetsstudier och i interna dokument vid myndigheten.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningsätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser av de anmälda brotten över tid.

Påverkan av stora ärenden

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg. Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet kring huruvida en förändring är generell eller beror på en enstaka händelse. Förekomst av stora ärenden är ovanliga men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Med ett stort ärende avses här ärenden som omfattar minst 100 brott av samma brottstyp.

Brå har endast möjlighet att identifiera stora ärenden i de fall brotten har registrerats under samma ärendenummer. Det kan dock förekomma att brott som ingår i samma ärende registreras under två eller flera ärendenummer, där brotten sammantaget uppnår gränsen för ett stort ärende men inte var för sig.

Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats för redovisningsåret 2023, för sammanställning av ärenden från tidigare år se bilaga 1, *Påverkan av stora ärenden samt tekniska, juridiska och metodmässiga förändringar*.

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2023	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	100
2023	2	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika	Nord	100, 180
2023	1	Narkotikastrafflagen		
2023	1	Våldtäkt inkl. grov, mot kvinna, annan bekantskap (6 kap. BrB)	Öst	100
2023	1	Förskingring (10 kap. BrB)	Syd	110
2023	1	Hot mot tjänsteman, förgripelse mot tjänsteman. (17 kap. BrB)	Öst	170
2023	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Bergslagen	110
2023	1	Stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	Öst	250
2023	1	Förskingring (10 kap. BrB)	Öst	100

Tekniska, juridiska och metodmässiga förändringar

Sedan 1965 har det förekommit olika förändringar, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan anges de förändring som påverkar jämförbarheten av statistiken för redovisningsåret 2023 med tidigare år. För sammanställning av förändringar 2023 och tidigare år, se bilaga 1, *Påverkan av stora ärenden samt tekniska, juridiska och metodmässiga förändringar*.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken över anmälda brott kan jämföras med övriga brottsstatistikprodukter på brottstypnivå då brottskatalogen för de olika produkterna baseras på samma uppsättning brottskoder. Även regionsindelningen, som gäller från och med 2015, är jämförbar med övriga brottsstatistikprodukter samt med lagföringsstatistikprodukter. Kommun och stadsområdesindelningarna i statistiken kan jämföras med annan nationell kommun- och stadsområdesstatistik.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Övrig statistik inom rättsväsendet (t.ex. Handlagda brott) kan användas för att ge en bild av brottsligheten från ett annat perspektiv.

Jämförbarhet internationellt

Jämförelser av statistiken över anmälda brott är problematiskt i ett internationellt perspektiv eftersom att det saknas en internationellt harmoniserad standard på området. Statistik över anmälda brott i olika länder påverkas av faktorer som exempelvis rutiner för registrering, insamlings- och bearbetningsrutiner, lagstiftningens utformning, anmälningsbenägenhet liksom av polisen insatser, resurser och prioriteringar. Sammantaget innebär detta att jämförelser ska göras med stor försiktighet.

En internationell standard för klassificering av brott (ICCS, International Classification of Crime for Statistical Purposes) är under uppbyggnad inom ramen för ett samarbetsprojekt mellan FN (UNDOC) och EU (Eurostat). Denna klassificering har börjat tillämpas vid den internationella rapporteringen av statistik till ovan nämnda organ. Detta kommer på sikt att öka möjligheterna till jämförelser mellan länders statistik.

Brottsklassificeringen är dock bara en av flera faktorer som skiljer de olika ländernas statistikproduktion åt. Skillnader avseende registreringsrutiner och antalsräkningsregler liksom skillnader i nationell lagstiftning och vilka områden som är kriminaliserade kommer fortfarande att begränsa möjligheterna vid internationella jämförelser.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Samtliga statistikvärden i anmälda brott är numeriskt överensstämmande.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör (SOS): Ja

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Brå är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker vid statistikframställningen, vilket innebär att Brå ansvarar för att behandlingen inte strider mot EUs dataskyddsförordning eller svenska författningar om behandling av personuppgifter.

C Bevarande och gallring

Enligt 19 § 1 st. lag (2001:99) om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras hos de statistikansvariga myndigheterna när uppgifterna inte längre behövs för sitt ändamål.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt 7-8 § lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99). Skyldighet att lämna uppgifter till statistiken regleras i 4-6 §

förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, förordningen (1971:933) om rättsstatistiken och 2 kap. 21 § brottsdatalag (2018:1177).

E EU-reglering och internationell rapportering

Delar av statistiken ingår i den europeiska statistiken, som regleras genom EU:s statistikförordning nr 223/2009.

Utöver dessa rapporteringar svarar Enheten för rättsstatistik på de tillfälliga förfrågningar som kommer från EU, FN eller andra organisationer. Förfrågningarna handlar dels om statistikuppgifter, dels om kvalitetsdeklarationer m.m.

F Historik

Statistik över polisanmälda brott har kontinuerligt förts från år 1950. Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarade för produktionen av statistiken fram till och med 1994 års statistik. Därefter övertog Brottsförebyggande rådet ansvaret för statistikproduktionen. Statistiken har under årens lopp påverkats av olika förändringar i bl.a. lagstiftning, statistikrutiner, förändringar i ärendehanteringssystem hos rättsväsendets myndigheter, fördelning av resurser hos Polisen och andra myndigheter inom rättsväsendet, försäkringsbestämmelser m.m. Dessa påverkningar har i vissa fall gett effekter på statistikens jämförbarhet över tid.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Brottsförebyggande rådet
Kontaktinformation	Enheten för rättsstatistik Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm Besöksadress: Tegnérgatan 23, 2 tr, 111 93 Stockholm
E-post	registrator@bra.se
Telefon	08- 527 58 000 (Brå)

Bilaga 1

Påverkan av stora ärenden samt tekniska, juridiska och metodomässiga förändringar

Påverkan av stora ärenden

Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats för redovisningsåren 2014 till 2022. De är redovisade i fallande ordning, med ärenden från de senaste åren först.

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2022	3	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika	Nord	100–130
2022	1	Narkotikastrafflagen		
2022	1	Bidragsbrott (Bidragsbrottlagen)	Mitt	140
2022	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	120
2022	1	Bidragsbrott (Bidragsbrottlagen)	Stockholm	110
2022	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	100
2022	1	Våldtäkt mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Öst	500
2022	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	170
2022	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Öst	160
2022	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	170
2022	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	110
2022	5	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	110–250

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2021	2	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	130, 180
2021	2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Mitt	100, 120
2021	1	Dataintrång genom olovlig registerslagning (4 kap. BrB)	Stockholm	300
2021	1	Tagande av muta (10 kap. BrB)	Stockholm	110
2021	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	140
2021	1	Artskyddsbrott (Brott mot miljöbalken)	Stockholm	110
2021	1	Övrigt dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	340

2021	1	Utnyttjande av barn för sexuell posering (6 kap. BrB)	Öst	150
2021	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	110
2021	1	Övrigt klotter (4 kap. BrB)	Syd	810
2021	1	Kortbedrägeri utan fysiskt kort (bidragsbrottslagen)	Syd	190
2021	3	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	160

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2020	1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	140
2020	1	Bedrägeri genom social manipulation (9 kap. BrB)	Mitt	250
2020	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	210
2020	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	120
2020	1	Hets mot folkgrupp (16 kap. BrB)	Stockholm	120
2020	1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Stockholm	115
2020	2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	115 och 100
2020	1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Öst	210
2020	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	140
2020	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	120
2020	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
2020	1	Identitetsbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
2020	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	430
2020	1	Identitetsbedrägeri (4 kap. BrB)	Syd	120

2020	1	Falskt larm (16 kap. BrB)	Syd	120
2020	1	Överträdelse av kontaktförbud (16 kap. BrB)	Syd	110
2020	2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	100 och 150
2020	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (9 kap. BrB)	Bergslagen	100
2020	1	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Bergslagen	160
2020	1	Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt (6 kap. BrB)	Bergslagen	110

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2019	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan	Nord	110
2019	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100
2019	2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	140 vardera
2019	2	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	120
2019	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	120
2019	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	120
2019	1	Grovt skattebrott (skattebrottslagen)	Stockholm	100

2019	1	Hot mot tjänsteman (17 kap. BrB)	Öst	260
2019	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	100
2019	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	340
2019	1	Våldtäkt mot kvinna 18 år eller äldre (6 kap. BrB)	Syd	140
2019	4	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	100, 130, 260, 300
2019	1	Utpressning (9 kap. BrB)	Syd	180
2019	1	Skattebrott (skattebrottslagen)	Syd	100
2019	1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	120

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2018	1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	120
2018	2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100, 120
2018	2	Datorbedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	100, 120
2018	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	820
2018	1	Skattebrott (skattebrottslagen)	Stockholm	270

2018	1	Kontokortsbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	1 095
2018	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Öst	100
2018	1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Öst	100
2018	1	Förskingring (10 kap. BrB)	Syd	120
2018	1	Ofredande mot flicka under 18 år (4 kap. BrB)	Syd	580
2018	1	Trolöshet mot huvudman (10 kap. BrB)	Syd	110
2018	1	Våldtäkt mot flicka 15–17 år. (6 kap. BrB)	Syd	190
2018	1	Våldtäkt mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Syd	100
2018	1	Samlag med avkomling eller syskon, mot kvinna (18 år eller äldre) (6 kap. BrB)	Syd	150
2018	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	100
2018	1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Syd	650
2018	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	140
2018	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)		100
2018	3	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	150–270

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2018	1	Datorbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	110
2017	3	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100–150
2017	2	Trolöshet mot huvudman (10 kap. BrB)	Nord	130–180
2017	2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Mitt	100–240
2017	1	Datorbedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	100
2017	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	200
2017	1	Näringspenningtvätt (lagen om straff för penningtvättbrott)	Stockholm	209
2017	2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	130, 330
2017	3	Grovt skattebrott (skattebrottslagen)	Stockholm	110–180
2017	1	Utnyttjande av barn under 18 år för sexuell posering (6 kap. BrB)	Stockholm	500
2017	1	Barnpornografibrott (16 kap. BrB)	Stockholm	500
2017	2	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Öst	240, 360

2017	1	Automatmissbruk (9 kap. BrB)	Öst	1 630
2017	3	Skattebrott (skattebrottslagen)	Öst	180 vardera
2017	1	Innehav av narkotika (narkotikastrafflagen)	Öst	160
2017	1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Öst	300
2017	1	Penningtvättbrott (lagen om straff för penningtvättbrott)	Väst	110
2017	1	Automatmissbruk (9 kap. BrB)	Väst	115
2017	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	102
2017	1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Syd	190
2017	3	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	140–160
2017	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	100

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2016	5	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100–350 totalt cirka 700 brott
2016	2		Nord	120, 170

		Penningtvättbrott (lagen om straff för penningtvättbrott)		
2016	2	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	170, 110
2016	1	Penningtvättbrott (lagen om straff för penningtvättbrott)	Mitt	120
2016	1	Bedrägeri med hjälp av bluffaktura (9 kap. BrB)	Stockholm	2 000
2016	1	Skatteavdragsbrott (skattebrottslagen)	Stockholm	160
2016	1	Trolöshet mot huvudman (10 kap. BrB)	Stockholm	230
2016	1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	1 200
2016	1	Våldtäkt mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Väst	150
2016	5	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	120–150 totalt cirka 650 brott
2016	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	500
2016	1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Bergslagen	200

År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2015	1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	<100
2015	1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Stockholm	<100
2015	2	Barnpornografibrott (16 kap. BrB)	Syd	<100–240

2015	1	Våldtäkt	Syd	300
År	Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Län	Antal anmälda brott (cirka)
2014	1	Sexuellt övergrepp (6 kap. BrB)	Gotlands	<100
2014	1	Uthyttjande av barn för sexuell posering (6 kap. BrB)	Gotlands	<100
2014	1	Sexuellt ofredande (6 kap. BrB)	Gotlands	<100
2014	1	Barnpornografibrott (16 kap. BrB)	Gotlands	<100
2014	1	Kränkande fotografering (4 kap. BrB)	Uppsala	<100–240

Tekniska, juridiska och metodmässiga förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika förändringar som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

Brottskoderna som ligger till grund för statistiken revideras minst en gång per år. Förändringar av brottskoder kan generera förändringar i statistiken. Se aktuell version av Klassificering av brott på www.bra.se.

Förändringar år 2023

Sättet att samla in data från Tullverket förändrades

Under 2023 har Brå förändrat sättet att samla in data från Tullverket, vilket kommer ge en bättre kvalitet i statistiken, dock har det under en övergångsperiod inneburit ett visst bortfall för brotten som Tullverket hanterar. Det gäller främst Smugglingsbrott/olovlig in- och utförsel (ej narkotika), Narkotikasmuggling, Vapensmuggling, Smuggling av explosiv vara, Tullbrott och vårdslös tullredovisning, Olovlig befattning med smuggelgods samt brott mot Lagen om punktskattekontroll. Bortfallet påverkar framförallt statistiken under september 2023, men ett visst bortfall

kan även förekomma under oktober till december 2023. Den nya insamlingsmetoden har samtidigt inneburit en mer komplett information om anmälda brott jämfört med tidigare, vilket kan innebära att fler anmälda brott kommer med i statistiken. Det är dock svårt att avgöra vilka eventuella effekter den nya insamlingsmetoden haft. Statistiken över anmälda tullbrott perioden september-december 2023 är således inte jämförbar med tidigare år.

Kvalitetsstudien avseende redovisningen av relation för misshandelsbrott

År 2023 har Brå publicerat en kvalitetsgranskning, som gjorts på uppdrag av regeringen. Granskningen avser statistiken över anmälda misshandelsbrott, med avseende på redovisningen av relation mellan offer och gärningsperson som infördes i statistiken 2019. I uppdraget ingår att göra årsvisa skattningar av nivå och utveckling av anmäld misshandel efter de tre olika relationstyperna samt efter kön, 2019–2021. Resultaten av kvalitetsgranskningen visar att det finns noterbara brister i den officiella statistiken över anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man efter relationstyp 2019–2021. I jämförelse med de kvalitetssäkrade och skattade statistikuppgifter som tagits fram inom ramen för granskningen bedöms nivåerna för antalet anmälda misshandelsbrott i den officiella statistiken vara både över- och underskattade under perioden. De uppskattade felen varierar i omfattning mellan olika år, vilket i sin tur innebär att den redovisade utvecklingen för de anmälda misshandelsbrotten i den officiella statistiken inte är tillförlitlig, och i vissa fall till och med missvisande. Det senare gäller exempelvis för anmälda misshandelsbrott mot kvinna i parrelation, där den officiella statistiken visar på en kraftig nedgång under 2019, följt av en lika stor uppgång 2020, medan motsvarande kvalitetssäkrad och skattad statistik för samma period uppvisar en betydligt jämnare utvecklingskurva. Vid tolkning av statistiken rekommenderas därmed att de tre relationstyperna slås samman till en kategori, bekant. Hela kvalitetsgranskningen, inklusive skattad statistik för 2019–2021, finns att läsa här www.bra.se.

Förändringar år 2020

Covidpandemins påverkan på statistiken

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin påverkade samhället under resterande kalenderår 2020. Pandemin har, i olika skeden under året, inneburit att regler och rekommendationer om social distansering har införts, vilket har lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Det i sin tur har påverkat den anmälda brottsligheten. Framförallt har minskningar av anmälda brott som vanligtvis sker i det offentliga rummet kopplats samman med pandemin. Det gäller till exempel brott som misshandel av obekant, personrån, fickstöld, stöld från restauranger, biografier, nöjes- och samlingslokaler och idrottsanläggningar. Pandemin har även påverkat de brottsutredande myndigheternas verksamhet, vilket i vissa fall inneburit förändrade arbetssätt. Polisen har kraftigt minskat de generella nykterhetskontrollerna, med hänsyn till risken för smittspridning vid utandningstester, och har i huvudsak gjort kontroller endast i de fall där det redan finns en misstanke om att föraren kört berusad. Åtgärden har påverkat antalet anmälda rattfylleribrott under påverkan av alkohol, som har minskat 2020. För polisen har pandemin även inneburit ett minskat tryck på viss verksamhet, exempelvis kommenderingar

till fotbollsmatcher och andra evenemang, vilket har frigjort resurser som tillfälligt har styrts om till bland annat yttre tjänst för ökad synlighet på gator och torg och till arbete med att utreda brott. Det har troligtvis haft en inverkan på ett ökat antal narkotikabrott, samt även på anmälda skadegörelsebrott genom att många skadegörelsebrott, även som härrör från tidigare perioder, har kunnat registreras under 2020.

Förändringar år 2019

Juridisk informationsförsörjning (JIF) infördes

Under februari 2019 infördes juridisk informationsförsörjning (JIF) i polisens ärendehanteringssystem Durtvå. JIF har tagits fram inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Syftet med RIF är att genom en digitalt sammanlänkad rättskedja bland annat öka både effektiviteten och kvaliteten inom rättsväsendet. I det arbetet är ett gemensamt system för den juridiska informationen en viktig del i kommunikationen mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och övriga rättsvårdande myndigheter. Införandet av JIF i Durtvå föranledde och innebär till viss del ett ändrat arbetssätt för användarna av Durtvå. Bland annat ska både lagrum och brottskod uppges för alla brott som läggs in i anmälningar och ärenden, medan polisen tidigare endast har angett brottskod. Det ändrade arbetssättet skulle kunna påverka registreringen av brott och i förlängningen statistiken över anmälda brott, och bör därför beaktas vid jämförelser som sträcker sig över tidpunkten för införandet. Brå har i interna analyser identifierat en förändrad registreringsätt gällande brottkoder för relationstyper för misshandel av bekant i samband med införandet, som påverkat nivåerna och jämförbarheten över tid för just dessa brottstyper i statistiken. För att erhålla mer kunskap genomför Brå en kvalitetsstudie av dessa brottkoder, för perioden 2019–2021. Resultaten av studien publiceras i mars 2023, i samband med den slutliga statistiken 2022.

Definitionen av relationer förändras

År 2019 infördes nya definitioner av olika relationer. Förändringen genomfördes för att uppfylla krav på uppgifter i den internationella, såväl som i den nationella statistikrapporteringen. Vid sidan av *obekant*, införs tre nya relationsindelningar:

- Är eller har varit närstående genom parrelation -Relation genom äktenskap, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
- Är eller har varit närstående genom släktskap/familj - Relation genom blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
- Är eller har varit bekanta genom annan slags relation - Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj.

Förändringar år 2017

Anmälda brott redovisas efter den utsattas kön

Från och med 2017 års slutliga statistik presenteras resultaten i sammanfattningen om anmälda brott mot person indelat efter den utsatta personens kön. Den utökade redovisningen är ett led i Brås handlingsplan för jämställdhetsintegrering, där ett övergripande effektmål är att kunna ge

målgrupperna en mer fullödlig statistisk bild, som tydliggör skillnader och likheter mellan könen beträffande brott och utsatthet för brott.

Förändringar år 2016

Förtydligande av brottskoderna för misshandel i nära relation

Från och med januari 2016 gjordes ett förtydligande av namnet på brottskoderna gällande misshandel *i/ej i nära relation* (brottskoder 9349-9356) i polisens anmälningssystem. Begreppet i nära relation specificerades till "är eller har varit gift, sammanboende eller har gemensamma barn". Vid en kvalitetsstudie (Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder) framkom det att brottskoderna för misshandel i nära relation till viss del överanvändes eftersom de användes vid flera typer av nära relationer som exempelvis mellan syskon, förälder och vuxet barn etc. Åtgärden genomfördes i syfte att förtydliga vad som avses med nära relation i brottskoderna och på så vis förbättra kvalitén vid val av brottskod vid registrering av anmälda misshandelsbrott i nära relation. Efter namnbytet är nivån på anmälda misshandelsbrott i nära relation i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2012-2015). För mer information om kvalitetsbristen se Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder. www.bra.se

Förändringar år 2015

Förbättrad kvalitet på kommunnivå efter indelning i polisregioner

Från och med 2015 har kvalitén på statistiken över anmälda brott indelat på kommun förbättrats. Det beror på att bortfallet på kommunuppgift för brotten har minskat. Det finns två anledningar till att ett brott redovisas med okänd kommun, dels då uppgift om kommun helt saknas av olika anledningar (exempelvis att brottet inte sker på en fysisk plats), dels i de fall då den angivna brottsplatsen finns i en kommun som inte ligger i den handläggande regionen. Från och med 2015, då 21 länspolismyndigheter omvandlades till en polismyndighet indelad på sju polisregioner, redovisas kommun som okänd i de fall brottsplatskommunen inte ligger inom den handläggande regionen. Eftersom regionerna är större än länen ger det ett minskat bortfall på uppgift om kommun. Vid jämförelser av olika brottstyper mellan 2015 och tidigare år i kommunerna kan därmed eventuella ökningarna helt eller delvis bero på ett lägre bortfall av kommunuppgift. Detta bör beaktas vid tolkning av statistiken. I regionerna har vissa brottskategorier särskilt påverkats av det lägre bortfallet. För resterande brottskategorier har den antalsmässiga påverkan varit lägre eller ingen påverkan alls. I tabell 1 visas skillnaden i antalet brott med okänd kommun 2015 jämfört med om statistiken fortsatt hade redovisats på länspolismyndighet i stället för på polisregion.

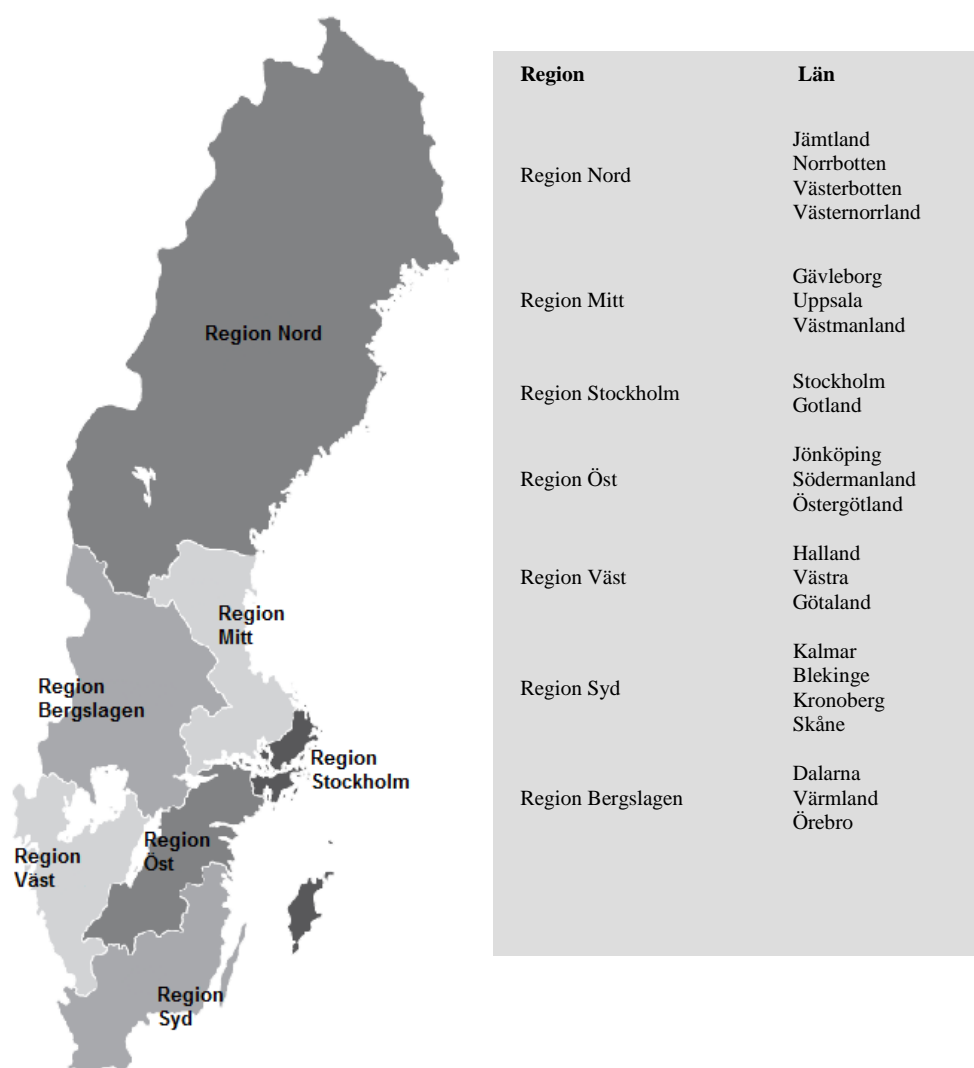
Tabell 1. Förändringen i antalet brott med okänd kommun i statistiken 2015, jämfört med det tidigare sättet att redovisa, totalt och för de brottskategorier som har påverkats mest. Inom parentes anges minskningen av brott med okänd kommun i andelar för respektive brottskategori.

Region	Totalt	Brott mot liv och hälsa (BrB 3 kap.)	Brott mot trafikbrottslagen	Brott mot narkotikabrottslagen	Brott mot miljöbalken	Brott mot skattebrottslagen
Nord	-3 000	-210	-1 080	-244	-203	-437
	(-18 %)	(-48 %)	(-80 %)	(-23 %)	(-59 %)	(-49 %)
Mitt	-1 230	-146	-276	-224	-130	0
	(-6%)	(-31 %)	(-42 %)	(-28 %)	(-70 %)	-
Stockholm	-439	-30	-15	-8	-15	-48
	(-1 %)	(-2 %)	(-3 %)	(-1 %)	(-3 %)	(-1 %)
Öst	-6 070	-170	-3 880	-745	-335	-232
	(-22 %)	(-36 %)	(-91 %)	(-46 %)	(-85 %)	(-15 %)
Väst	-1 620	-106	-555	-112	-141	-148
	(-4 %)	(-22 %)	(-58 %)	(-22 %)	(-47 %)	(-7 %)
Syd	-2 280	-190	-510	-225	-240	-201
	(-5 %)	(-23 %)	(-42 %)	(-24 %)	(-65 %)	(-32 %)
Bergslagen	-1 170	-110	-392	-82	-84	0
	(-5 %)	(-24 %)	(-36 %)	(-9 %)	(-63 %)	-

De två regioner vars kvalitet på kommunredovisning har förbättrats mest är region Nord och region Öst. Exempelvis har okänd kommun gällande brott mot trafikbrottslagen minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är påverkan försumbar, totalt har bortfallet minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat mellan 4 och 6 procent totalt sett.

Polismyndighetens omorganisation

Den 1 januari 2015 bildades en nationell Polismyndighet, vilken ersätter tidigare 21 länsmyndigheter och är indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län. I figuren och tabellen nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningsmängden i regionerna.

Figur 1 Regionsindelning från och med 2015 med tidigare län indelat i tillhörande region.

I polisens ärendehanteringssystem (RAR och Durtvå) genomfördes övergången till en Polismyndighet (se punkten ovan) redan den 16/12 2014. Sedan dess har nya ärenden registrerats på handläggande polisregion och inte på handläggande länspolismyndighet. Statistiken för 2014 redovisas efter länspolismyndighet. I det datamaterial Brå har att tillgå finns dock ett informationsunderskott eftersom de nyregistrerade ärendena för de sista två veckorna i december 2014 saknar information om handläggande länspolismyndighet. Brå har vidtagit olika metoder för att skatta handläggande länspolismyndighet i ärendena där uppgiften saknas. I vissa fall har länspolismyndigheten kunnat härledas med hjälp av en lägre organisatorisk nivå i den nya polisorganisationen, men det har inte varit möjligt i samtliga fall. Brotten har i dessa fall redovisats under det län där respektive polisregions huvudort är lokaliserad. Teoretiskt innebär det att det i statistiken kan förekomma en viss överrepresentation för de län där huvudorten finns och tillika en underrepresentation av övriga län som ingår i polisregionerna. Antalet brott som helt saknar information om handläggande länspolismyndighet och därmed redovisas under länen som omfattar

regionernas huvudorter enligt ovanstående utgör cirka 0,1–0,2 procent av totalt antal brott i respektive polisregion. Brotten som saknar information om handläggande län är spridda över flertalet brottstyper. Slutsatsen är att bortfallet i länsuppgifter inte ger någon märkbar påverkan på statistiken över anmälda brott i länen. Även efter genomförda analyser kan det konstateras att påverkan är marginell.

Förändringar år 2014

Definitionen av kontaktförbud förändras

Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Det möjliggör en redovisning av både initialt utfärdade kontaktförbud samt av initialt utfärdade kontaktförbud inklusive samtliga eventuella förlängningar.

I tidigare redovisning, från 2008 t o m mars 2014, ingick de kontaktförbud som initialt utfärdades eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång oavsett om det hade förlängts eller ej.

Polisen ärendehanteringssystem Pust avvecklas

I juni 2014 påbörjades avvecklingen av Polisens ärendehanteringssystem Pust och det stängdes helt för nyregistrering av brott den 3 juni 2014. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.

Förändringar år 2013

Ändrad registrering vid smitning från parkeringsskada

Från och med juni 2013 har polisen registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarigare smitningsbrott (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.

Polisens ärendehanteringssystem Siebel-Pust ersätter systemet Pust

Under februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust) som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har

inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgör kan ge effekter som inledningsvis är svåra att överblicka. Det kan bland annat handla om tekniska faktorer, inläring hos användarna och förändrade arbetssätt. Brå kommer löpande att bevaka de eventuella effekter som systemskiftet bedöms kunna ha på statistiken. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanteras i Siebel-Pust, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning. Övriga brottstyper hanteras fortfarande i en RIF-anpassad version av ärendehanteringssystemet RAR.

Förändringar år 2012

Anpassningar i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem

I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten Anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har statistiken över brott mot skattebrottslagen påverkats, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.

Anpassningar i polisens ärendehanteringssystem (RAR)

Under perioden augusti till december 2012 har Polisen gjort Anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med Anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras, hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet då statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.

Förändringar år 2010

Anpassningar efter Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem (Cåbra)

Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), gjordes Anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med Anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter Anpassningen till den unika

brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit samt 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta Enheten för rättsstatistik på Brå.

Förändringar år 2007

Förbättrad registrering vid Ekobrottsmyndigheten

I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i publikationerna Klassificering av brott samt Riktlinjer för antalsräkning av brott (dessa publikationer ersatte Kodning av brott 2013) som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009 (rapport 2010:15).

Åklagarmyndigheten inför nytt ärendehanteringssystem (Cåbra)

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009 (rapport 2010:15).

Underskattning av vissa brott i statistiken mellan åren 2002–2006

I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.

Brottsanmälan via internet möjliggörs

Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

Förändringar år 2002

Tidigare införd brottskod slutar redovisas

Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna Kriminalstatistik 2003, Kriminalstatistik 2004 och Kriminalstatistik 2005.

Förändringar år 1999

Inhämtning av uppgifter för anmälda brott förändras

I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna Kriminalstatistik 1999 och Kriminalstatistik 2000.

Förändringar år 1994

Polismyndighetens omorganisation

Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med indataveranserna. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.

Brå tar över ansvaret för den officiella kriminalstatistiken

År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppkärade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

Förändringar år 1991

Förändrad registrering av brott efter polisens system för anmälningsrutiner

Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.

Förändringar år 1987

Förändring i polisens datasystem

En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.

Förändringar år 1975

Nya regler för kodning och antalsräkning

År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.

Förändringar år 1965

Brottsbalken ersätter strafflagen

Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under åren 1950–1964 omrubricerades, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, enligt den nya brottsbalkens terminologi.

Polisväsendets förstatligande medförde förändringar

När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.